

GEROVĖS PATYRIMAS DERINANT DARBĄ IR ASMENINĮ GYVENIMĄ DARBUOTOJAMS GRĮŽUS IŠ VAIKŲ PRIEŽIŪROS ATOSTOGŲ

Projekto vadovės: dr. Toma Jasiukevičiūtė–Zelenko, dr. Justina Kaliatkaitė, dr. Birutė Pajarskiene

Atsakinga vykdytoja: Dovilė Šorytė

Projekto vykdymo laikotarpis: 2014–2015 m.

Tyrimuose, susijusiuose su profesine sveikata, svarbu skatinti pozityvų požiūrį ir orientuotis į teigiamus darbo veiksnius bei darbuotojų gerovę. Viena iš būtinų sąlygų dirbančių asmenų gerovei užtikrinti yra jų darbo ir asmeninio gyvenimo pusiausvyra. Darbuotojų jaučiama pusiausvyra tarp darbo ir asmeninio gyvenimo susijusi su įvairiomis teigiamomis pasekmėmis individualiame ir organizacijų lygmenyje, todėl darbo ir asmeninio gyvenimo derinimui palankios priemonės organizacijos lygmenyje, pavyzdžiui, lankstaus darbo galimybės ir šeimai palanki kultūra, gali labai prisidėti prie dirbančių žmonių gerovės stiprinimo. Vis dėlto darbuotojų gerovės derinant darbą ir asmeninį gyvenimą tema Lietuvoje tyrinėta menkai. Taip pat trūksta tyrimų apie darbo ir asmeninio gyvenimo derinimui palankias priemones, kurios diegiamos Lietuvos organizacijose, ir apie tokių priemonių poreikį.

Tyrimo tikslas – išanalizuoti iš vaiko priežiūros atostogų grįžusių darbuotojų gerovės patyrimo aspektus derinant darbą ir asmeninį gyvenimą.

Uždaviniai:

1. Atskleisti tyrimo dalyvių darbo ir asmeninio gyvenimo derinimo patirtį, jiems grįžus iš vaiko priežiūros atostogų.
2. Generuoti grindžiamąją teoriją apie darbuotojų gerovės patyrimą derinant darbą ir asmeninį gyvenimą.
3. Išanalizuoti darbui ir asmeniniam gyvenimui derinti palankaus darbo klimato aspektus.

Medžiaga ir metodai. Atliktas kokybinis tyrimas, kuris buvo vykdomas remiantis grindžiamosios teorijos metodologija. Taikytas pusiau struktūruoto interviu metodas. Iš viso tyrime dalyvavo 10 Vilniaus mieste dirbančių moterų, kurios grįžo į darbą iš vaiko priežiūros atostogų ir po šio laikotarpio dirba ne ilgiau kaip trejus metus.

Pagrindiniai rezultatai. Sukurta nauja, empiriniais duomenimis pagrįsta teorija apie darbuotojų, grįžusių į darbą iš vaiko priežiūros atostogų, darbo ir asmeninio gyvenimo derinimo patirtį bei su tuo susijusį jų gerovės patyrimą. Darbuotojų gerovės derinant darbą ir asmeninį gyvenimą patyrimas susijęs su įvairiais tarpusavyje sąveikaujančiais veiksniais, kurie apima tris pagrindinius lygmenis – asmeninio gyvenimo, darbo ir valstybinį / visuomeninį. Esminė pusiausvyros tarp darbo ir asmeninio gyvenimo sąlyga – tai artimų žmonių, vadovų ir kolegų, organizacijų ir bendrai valstybės parama.

Išvados:

1. Atskleisti trys pagrindiniai darbuotojų, grįžusių į darbą iš vaiko priežiūros atostogų, darbo ir asmeninio gyvenimo derinimo patirties aspektai: tai skirtingų gyvenimo vaidmenų derinimas, darbo ir šeimos gyvenimo derinimas bei darbo ir asmeninio laiko derinimas.
2. Darbuotojų gerovės patyrimas derinant darbą ir asmeninį gyvenimą susijęs su darbo, asmeninio gyvenimo ir valstybės / visuomenės lygmens veiksniais. Gaunama parama atskleista kaip centrinė kategorija. Partnerio ir kitų artimųjų parama, vadovų, kolegų ir organizacijos lygmens (palankaus organizacijos klimato aspektai) parama, taip pat valstybės parama yra esminė moterų gerovės derinant darbą ir asmeninį gyvenimą patyrimo sąlyga.
3. Išskirti keli darbo ir asmeninio gyvenimo derinimui palankaus organizacijos klimato aspektai: suteikiamos lankstaus darbo formos, organizacijoje paplitusios nuostatos darbuotojų nedarbingumo dėl vaiko ligos atžvilgiu, organizacijos parama vaikų priežiūrai ir organizacijoje paplitusios nuostatos valstybės suteikiamų papildomų poilsio dienų atžvilgiu.

Remiantis tyrimo rezultatais, šioje srityje atliktais moksliniais tyrimais ir užsienio šalių gerąja praktika, bus parengtos metodinės rekomendacijos apie tai, kaip užtikrinti darbuotojų gerovę stiprinančią ir darbo bei asmeninio gyvenimo derinimui palankią darbo aplinką.